12776 - Kur’an’da, Hayvanların kesiminden önce şoklanmasının haram olduğuna dair delil var mıdır?

Soru

Birçok ülkede uygulanan kesim yönteminde hayvanın başına vurulmakta veya elektrikle bayıltılmakta, ardından kesilmektedir. Bu şekilde yapılan kesim helâl midir? Bazı kimseler Kur’an’da hayvanların bayıltılmasını haram kılan açık bir nas olmadığını söylemektedir.

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Birincisi:
Eğer hayvanın başına vurmak veya elektrik akımı vermek gibi bir yolla bayıltılması sonucunda **kesilmeden önce ölmesi** söz konusu olursa, bu hayvan **“mevkûze”** (darp edilerek öldürülmüş) hükmündedir ve **helâl değildir**. Sonradan boynunun kesilmesi veya gerdanından (boğazın alt kısmından) boğazlanması onu helâl hâle getirmez. Çünkü Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

“Ölmüş hayvan, kan, domuz eti, Allah’tan başkası adına boğazlanan, (henüz canı çıkmamış iken) kestikleriniz hariç; boğulmuş, darbe sonucu ölmüş, yüksekten düşerek ölmüş, boynuzlanarak ölmüş ve yırtıcı hayvan tarafından parçalanmış hayvanlar ile dikili taşlar üzerinde boğazlanan hayvanlar, bir de fal oklarıyla kısmet aramanız size haram kılındı…” (el-Mâide, 3)

İslâm âlimleri, bu şekilde öldürülmüş hayvanın haram olduğu konusunda **icmâ** etmiştir.

Ancak hayvan, bayıltıldıktan sonra **hayatta iken** yetişilip usûlüne uygun şekilde boğazlanırsa, eti **helâl olur**. Çünkü Yüce Allah aynı âyetin devamında boğulmuş, vurularak öldürülmüş, düşerek ölmüş, boynuzlanmış ve yırtıcı hayvanın parçaladığı hayvanlar hakkında:

“…ancak kesip boğazladıklarınız müstesna”

buyurarak, bu tür hayvanlardan **henüz ölmemiş olup şer'î usulle kesilenleri** istisna etmiştir. Buna göre, bayıltma sebebiyle **kesimden önce ölen** hayvan helâl olmaz; fakat **hayatta iken** kesilen hayvan helâl olur. Böylece Kur'an, bayıltma sonucu ölen hayvanların haram olduğunu açıkça beyan etmiş olmaktadır; zira bayıltılarak öldürülen hayvan "mevkûze" kapsamına girmektedir.

İkincisi:

Hayvanı dövmek, elektrik vermek veya benzeri yollarla bayıltmak **ona eziyet verdiği için haramdır**. Zira Resûlullah s.a.v hayvanlara eziyet etmeyi yasaklamış, her hâlükârda yumuşak davranmayı ve ihsanı emretmiştir. Kesim hususunda ise özellikle şu hadisler sabittir:

İbn Abbas'tan (r.a.) rivayetle Resûlullah s.a.v: "Can taşıyan hiçbir şeyi hedef almayın."

Câbir b. Abdullah'tan (r.a.) rivayetle:

"Resûlullah s.a.v hayvanların bağlanarak öldürülmesini yasakladı."

Şeddâd b. Evs'ten (r.a.) rivayetle Resûlullah s.a.v şöyle buyurmuştur:

"Allah her şeyde ihsanı emretmiştir. Öldürdüğünüz zaman güzel öldürün, kestiğiniz zaman da güzel kesin. Bıçağınızı iyi bileyin ve hayvanı rahatlatın."

Buna göre, hayvana eziyet veren bayıltma yöntemleri esasen **caiz değildir**. Ancak hayvanın, **ölmesine yol açmayacak şekilde** bayıltılması ve **hayatta iken** hemen kesilmesi, başka türlü kesim imkânı bulunmaması hâlinde **zaruret sebebiyle** caiz görülmüştür.